

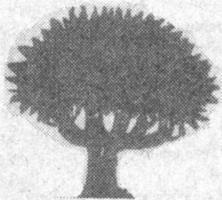

● ТУРКИСТОН -- УМУМИЙ УЙИМИЗ

НИЯТЛАРИМИЗ ОЛИЖАНОБ

Марказий Осиё халқлари маданияти Ассамблеяси биринчи вице-президенти, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил ЁКУБОВ билан суҳбат

Одил ака, бундан бир йил олдин Марказий Осиё халқлари маданияти Ассамблеясининг биринчи курултойи ниҳоятда кўтаринки руҳда ўтганини ҳаммамизнинг эсимизда. Анжуманда Марказий Осиё мамлакатларининг энг йирик фан ва маданият арбоблари иштирок этган эди. Унда ҳамма республикаларнинг Президентларининг табриклири ўқиб эшитилган ҳам ёдимизда. Курултой шунинг кўрсаткичи, Марказий Осиё мамлакатларининг олимулари, ёзувчи ва санъаткорлари бир-бирлари билан учрашиб, чин юракдан тугуллашганига, сўнгги йилларда бироз заифлашган қолган алоқаларини тиклашга жуда ташна эканлар. Курултойда бутун жаҳонга машҳур қирғиз ёзувчиси Чингиз Айтматов Ассамблеяга президент, сиз эса биринчи вице-президент этиб ва бошқа республикаларнинг энг атоқли ёзувчиларидан вице-президентлар сайланган эди. Курултой ўзаро дўстлик, ҳамкорлик, биродарлик ривожини мустаҳкамлаш, қардош халқлар адабиёти ва санъатини раванқ топтиришга хизмат қиладиган муҳим тadbирлар ўтказиш, ўзаро таржималарини йўлга қўйиш, нафақат адабиёт балки театр, кино соҳасидаги ютуқларини тартиб қилиш, бир сўз билан айтганда мустақил мамлакатлар маданиятини ривожлантириш борасида қўлимизга қўлга олиш ҳамкорлик қилиш каби кўп савоб ишларга қўл уришни режалаштирган ва бу ҳақда жуда муҳим ҳужжатлар қабул қилинган эди. Ушундан бери бир йилдан ортиқроқ вақт ўтди. Бу орала курултойда қабул қилинган эзу ва олижаноб мақсадларини, яхши ниятларини ифода қилган ҳужжатларни ҳаётга тadbик этиш борасида қандай ишлар қилинди?

Бундан икки ой аввал республикамиз ҳукумати Марказий Осиё халқлари маданияти Ассамблеясининг фондига тузиш ҳақида махсус қарор қабул қилди. Бинобарин, бу қарор сиз айтган маблаг масаласини ҳал қилишга қаратилган муҳим ҳужжат десак бўлар.

Шубҳасиз, бу қарор Ўзбекистон ҳукумати ва шаҳсан Президентимизнинг Ассамблеяга нақадар катта аҳамият бераётганини кўрсатади. Шу маҳалгача биз ўз биномизга эга эмас эдик. Қарорда Тошкент шаҳар ҳокимиятига Ассамблея ва унинг фонди учун алоҳида бино ажратилиши топширилган, бизнинг дастлабки қўлимизга маблаг ажратилган ва бошқа ҳужжатлар ҳам берилган. Бундай қарорлар Марказий Осиё ҳудудининг бошқа республикалари ҳам қабул қилинмоқда. Бу муҳим масала билан Ассамблеянинг президенти Чингиз Айтматов шуғулланмоқда.

Бундан чиндик, эндиликда курултойда белгиланган муҳим тadbирларини амалга ошириш имкони тугилган десак бўларканда?

Бўлади. Биз ҳозир «Марказий Осиё маданияти» деб номланган, 6 тилда -- ўзбек, қozoқ, қирғиз, тоjik, туркман ва рус тилларида чоп этиладиган журнал-альманах чиқаришга қарор қилдик. Журнал рангли муқовада, яхши қоғозда чоп этилади. У ҳозирча ҳар уч ойда бир марта нашр қилинади ва қардош, биродар халқлар ҳаёти ва маданиятига рўй бераётган яхши воқеалар, адабиёт, санъат соҳасидаги янгиликлар ҳақида муттасил маълумотлар бериб боради. Китобхонлар ва томошабинлар эътиборини шу мамлакатларда яратилган энг яхши асарлар ва уларнинг шарҳлари билан таништирилади. Улардан намуналар бериб боради. Энг яхши шеърларга конкурслар ҳам эълон қилади.

Энди Ассамблеянинг келгусидаги режалари ҳақида тўхталсангиз.

Март ойида Қирғизистон пойтахти Бишкекда ўзаро таржима ишларини йўлга қўйиш ҳақида Ассамблеяга кирган мамлакатлар ёзувчилари, олимулари ва таржимонларининг анжуманини ўтказиш режалаштирилмоқда. Бизнинг режаларимиз ичида Алматиде ҳозирги шеърининг аҳволига бағишланган, Тошкентда эса улук қozoқ ёзувчиси Мухтор Абзатовнинг 100 йиллиги олдидан илмий конференция, қузда Тошкентда театрлар кўригини ўтказиш каби бир қанча яхши ниятларимиз бор. Бу йўлда албатта қўйинчиликларимиз йўқ эмас. Баъзи жойларда расмийчилик сабаб Ассамблея бўлимлари уставларининг рўйхатта олиниши чўзиляпти.

Тожикистонда ўзингиз биласиз, аҳвол оғир. Ассамблея раҳбарини бу республикада содир бўлаётган ачинарли воқеаларни жуда катта афсус билан кузатиб бормоқда. Биз, албатта тожикистонлик маданият арбобларига баҳоли қудрат ёрдам бериш йўлларини қидирмоқдамиз. Бу бизнинг бурчимиз, Ассамблеянинг муҳим вазифадан деб тушунамиз. У ердаги ачинарли воқеалар фан, адабиёт-санъат арбоблари билан алоқа қилишимизни қийинлаштирмоқда. Биз фурсатдан фойдаланиб, газетанинг орқали тоjik халқи ва унинг маданият арбобларига яхши истакларимизни билдирмоқчимиз. Бу қадимий ўлкада тезроқ тинчлик ва оқсоқиллик қарор топишини тўлаймиз.

Сўхбатингиз учун раҳмат.

«Халқ сўзи» мухбири Ойбек РАХИМОВ суҳбатлашди.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистоннинг янги тарихини тайёрлаш ва нашр этиш тўғрисида»ги Қарори халқимизнинг дилида турган хайрли ишга йўл очиб берди. Юртдошларимиз бу ҳужжатнинг тарихий аҳамиятини бағоят қадрламоқдалар. Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги мухбирлари ҳамюртларимиз билан учрашиб, уларнинг бу борадаги фикр ва мулоҳазалари билан қизиқдилар.

Бурхон Бердиев -- Қашқадарё вилояти, Чирокчи туманидаги 112-мактаб ўқитувчиси:

Вазирлар Маҳкамасининг қарорини ўқиб, халқимизнинг ҳақиқат эгилади, лекин синмайди деган қадимий ҳикматини эсладим. Тарихимиз ҳақидаги ҳақиқат неча ўн йиллар халқимиздан яшириб келинганини бошқалардан ҳам кўра биз, ўқитувчилар яхши биламиз. Шўро давридаги коммунистик мафкурага кўра, гўё, одамзод дунёга келгандан буён нукул синфларга бўлиниб, жабрдийда йўқсинлар ва зolim эксплуататорларга ажралиб яшаб келган. Улар назарида, аниқроғи бизга сингдиришга ҳаракат қилган қарашлари бўйича шохлар, ҳукмдорлар инсонийлик қиёфасидан буткул маҳрум, халқпарварликдан ироқ, бунинг устига, дин равнақиға хисса қўшгани учун мутаассиб инсонлар эди. Мана бугун биз соҳибқирон Амир Темура, Алишер Навоий, Хусайин Бойқаро, Бобур Мирзо, Феруз сингари аждодла-

ҲАҚИҚАТ ЭГИЛАДИ, ЛЕКИН СИНМАЙДИ

римиизнинг нафақат давлат арбоби ва сиёсатчи, балки оддий инсон сифатида ҳам гўзал фазилатлар эгаси бўлганини очиб эътироф этиш, улар билан фахрланиш имкониятига эга бўлдик. Улар ўз даврининг етуқ шахслари сифатида ватан истикболи, юрт равнақи ва халқ фаровонлигига катта эътибор берган чин инсонлар экан.

Ўлмас Қаҳҳорова, Тошкент шаҳридаги 114-мактаб ўқитувчиси:

Мени ҳаммаша келгуси авлоднинг дунёқароши, маданий ва маърифий савияси қандай бўлар экан, деган савол қийнаб келарди. Ўқувчилар орасида илмга ташналик бироз сусайиб кетаётганини кўриб-билиб туришимнинг ўзи оғир эди. Қолаверса, ўз тарихини билмаслик, бепарволик, лоқайдлик қандай оқибатларга олиб келиши ҳаммамизга маълум эди.

Баъзан ҳамкасбларимиз билан шу ҳақда тортишиб қолардик.

● ФАРМОН ВА ИЖРО

МУҲАНДИС КАСБИНИНГ ОБРЎСИ

Тошкентда бўлиб ўтган республика амалий конференцияси бозор муносабатлари шароитида муҳандис-техник ҳодимларни тайёрлаш масалаларига бағишланди. Анжумани Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги уюштирди. Унда вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, олий ўқув юрталарининг ректорлари, республика концернларининг, йирик саннат корхоналарининг директорлари иштирок этди.

Ислохотларнинг ҳозирги босқичида бозор иқтисодиёти талабларига мувофиқ равишда таълимга сифат жиҳатидан янги аёндашиш зарурати етилди, деб таъкидланди анжуманда. Юртбошимизнинг «Ўзбекистон Республикаси Президентининг иқтисодий ёшларнинг чет элдо таълим олишлари ни кўллаб-қувватлаш «Умид» жамғармасини тузиш тўғрисида»ги Фармони ҳам республика таълим соҳаси ҳодимлари эътиборини шу ишга қаратади.

Замонавий муҳандис, деб таъкидланди нутқларда, мутахассисни бўйича фундаментал билимларни загаллабгина қолмай, у табиат ва жамият қонунларини билиши ва бу қонунлардан ўз ишида фойдалана олиши шарт. Шу билан бирга компьютер техникасини, хорижий тилларни билиши лозим. Аммо энг аввало у мустақиллик юғларни рўйида тарбияланган, юксак аҳлоқ ва меънавиятли, ўз ватанининг ҳақиқий фукароси бўлиши керак. Вазифа -- муҳандис касби обрўсини кўтариш, уни ёшлар учун жазибали касба айлантиришдан иборат.

Мутахассисларга жаҳон андозлари бўйича кўп босқичли таълим бериш тизимини шакллантириш жараёни давом этмоқда. Хорижий мамлакатлар таълим-тарбиянинг кўрсатишчиқа, муҳандислик касбларига ўқитиладиганларнинг умумий сонидан атиги 15-20 фоизини магистр илмий даражасини олодиган тўла олий маълумотли мутахассислар ташкил этиши керак. Улар ишлаб чиқаришни бошқариши, янги технологияларни яратиши, ўзи ишлаётган тармоқда техника тароққийига кўмаклашиш лозим бўлади. Қолган 80-85 фоизи аниқ ишлаб чиқариш режалари ва дастурларини ҳаётга жорий этиши ижрочилар бўлади. Бундай кенг йўналишдаги мутахассисларни тайёрлаш мuddатини кискортириб, иккинчи йилга келтириш мумкин. Республикадаги кўп коллеж ва техникумлар ҳозирқ шундай мутахассисларни тайёрламоқда. Бугунги кунда геология, нефть ва газни қозиб чиқариш ва қайта ишлаш, металлургия, қишлоқ ҳўжалик

муҳасулотларини қайта ишлаш, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва бошқа бир қанча тармоқлар айна шундай мутахассисларга муҳтождир. Шу сабабли ўқув юрталарининг муайян корхоналар билан доимий ҳамкорлигини йўлга қўйиш, уларнинг мутахассислар билими соҳасига талабларини билиши ва ҳисобга олиш жуда зарур.

Анжуманда иштирок этган саннат корхоналари раҳбарлари муҳандислар тайёрлаш сифатини яхшилашга доир бир қанча таклифларни айтдилар. Хусусан, таълим олувчи фан ва техниканинг сўнгги ютуқларидан хабардор бўлиши ва ўқиниши битиргандан сўнг дарҳол ўз касби бўйича ишга киришиб кетиши учун янги тузилма -- таълим-илмий-ишлаб чиқариш комплексларини тузиш таклиф этилди. Улар таълимнинг ўзига хос улуксиз занжирини ташкил этади, ўқув юрти, илмий муассаса ва корхона шу занжирнинг тенг ҳуқуқли бўғинларига айланади. Талабалар конструкторлик бюралари, факультетлардаги, кафедралар қошидаги илмий тўғараклар тармоқларини кенгайтириш, уларнинг ишига оливларни, таърибали ишлаб чиқариш ҳодимларини жалб этиш шу мақсадга эришишга хизмат қилади. Анжуманда минтақалар ва корхоналарнинг аниқ ихтисослар бўйича мутахассисларга эҳтиёжини қандириш учун уларнинг буржумаларига мувофиқ талабалар қабул қилишни ташкил этиш зарурлиги тўғрисида ҳам гапирилди.

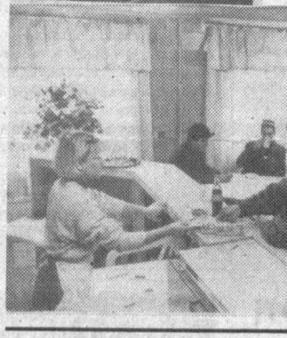
Шунингдек, республикада касбийлик тизимини барпо этиш таклиф қилинди. Бундо муайян корхоналар, корпорациялар, фирмалар ўқув юрталарига шафелик қилади. Бу эса таълим тизимида мөлийвий аҳволи яхшилашга ёрдам беради, мутахассислар тайёрлаш сифатини яхшилашга кўмаклашади.

Анжуманда айтилган барча таклифларни махсус тўпламга киритишга қарор қилинди. Бу тўплам республика олий ва ўрта махсус таълим тизимининг барча ҳодимлари учун дастурий амал бўлади.

А. ИВАНОВА, УЗА мухбири.

Гулистонда бизнес маркази ишга тушди. Ушбу бинода ўн олтинчи -- республика сўғурта агентлигининг, мол ҳомиш биржасининг, «Вақт» миллий депозитарий сизари ташкилотларнинг вилоят бўлимлари жойлашди. Бино замонавий телекоммуникация жиҳозлари билан таъминланди.

СУРАТЛАРДА: «Вақт» миллий депозитарийнинг вилоят филиали директори С. Исмоилов ва мутахассис З. Маматқулов; вилоят бизнес -- марказининг кўрилиши, марказ қаҳвахонасидан мижзорлар мамнун. Б. ТўРАЕВ олган суратлар.

● ҚўШМА КОРХОНАЛАР -- ИҚТИСОДИЁТИМИЗ ТАЯНЧИ

ЕНГИЛ ВА ЧИДАМЛИ

Бугунги кунда жаҳон андозлари талабига мос махсулот ишлаб чиқариладиган корхоналарга рақобатта бардош бера олади. Бунинг учун ҳис этган Бухоро вилоят маълумот корпорацияси ҳиссадорлик жамиятига қарашли автокорхона раҳбарлари Пермь шаҳридаги «Прогресс» ёпиқ типдаги акционерлик жамияти ва «Ясавий» маъсулияти чекланган жамият билан ҳам-

корликда қўшма корхона ташкил этишди. Бу ерда елим қувурлар ишлаб чиқарилади. Уттан икки ой мобайнида меҳнат аҳди 2000 метрдан зиёд турли ҳажмдаги қувурлар тайёрлаб, буюртмачиларга етказиб берди. Иш охирига эса бу кўрсаткич 150 бараварга ошди.

Бу махсулотнинг металл қувурлардан фарқи шундаки, улар 75 йил давомида зангла-

Жазоирда кўпоровчилик ҳаракатлари кескин кўпайгани ҳақида ахборот тарқатганди.

Одатда, бу турдаги хабарлар кўпроқ киноға ўхшаб қоларди. Лекин бу сафарги хабар, афсуски, ҳақиқатдир. Жазоир пойтахтида автомашина ичига ўрнатилган бомба портлаб, 5 кишининг умрига зомин бўлди. Кейинроқ ва-танпарварлар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик яқинида яна бир портлаш юз берди. Натияжада 6 киши ҳаётдан кўз юмган.

Жазоирнинг «Ал-Ватан» газетаси мамлакатда кўпоровчиликнинг кучайишини хавфсизлик хизмати фаолиятининг яхшилангани билан изоҳламоқда. Газетанинг таъкидлашича, сўнгги кунларда мазкур хизмат вакиллари Жазоирдаги кўплав кўпоровчилар гуруҳларини яқсон қилган.

КЕЙИНГИ ОЙГАЧА ТЕННИС ЎЙНАМАЙДИГАН БЎЛДИ

ВАШИНГТОН. Америка Қўшма Штатлари давлат департаментининг собиқ раҳбари Уоррен Кристофер ўз лавозимидаги сўнгги иш кунини анча омадсиз якунлади.

АҚШ давлат департаментининг махсус вакили Николас Бернининг маълум қилишича, У. Кристофер 21 январь кунини истеғоға чиққан ва бир неча дақиқа ўтгач ўзининг гаражига кириштиб қоқилиб тушган. Натияжада чап қўлининг кафтининг синдирилган.

Н. Бернининг хабар беришича, ҳозир собиқ давлат қотибнинг аҳволи яхши. «Ҳақат, у кейинги ойгача теннис ўйнамайди» деди Н. Бернс.

ХОРИЖДАН ХАВАРЛАР

НОРОЗИЛИК НАМОЙИШЛАРИ

БЕЛГРАД. Югославия пойтахтида Сербия Республикаси коалицион ҳукумати ҳамда Белград кўчаларидаги «полициячилар қамали»га қарши мамлакат талабалари томонидан ўтказилаётган норозилик намойишлари кундан-кун кучайиб, «оммавийлашиб» бормоқда.

«Норози талабалар-96/97» деб номланган мазкур тadbирга ҳатто такчилар, соғдиқни сақлаш соҳаси ҳодимлари ва ... Белград театрларининг артистлари ҳам қўшилдилар. Сербияда декабрь ойида ўтказилган маҳаллий ҳокимият органларига сайловда мамлакатнинг 14 шаҳрида муҳолиф партия вакиллари гoлиб чиққан эди, лекин Сербия Республикаси раҳбарияти муҳолифатчилар талабларини тан олмади, натияжада, «Бирлик» деб номланган ҳаракатнинг норозилик намойишлари бошланиб кетди, мана 65 кунки у давом этиб келаётган.

ЯҚИН ШАРҚДАГИ МОЖАРОЛАР

РИМ. Италия пойтахтида социалистик интернационал бoш кенгашининг сессияси бошланди. Унда дунёнинг турли мамлакатларидан 139 га яқин социалистик дунёқарашга эга партия ва ҳаракатлар вакиллари иштирок этмоқда.

Фаластин муқорияти раҳбари Есир Арофат, Исроилнинг собиқ бoш вазири, Исроил лейбористлари раҳбари Шимон Перес ҳам қатнашаётган мазкур сессиянинг биринчи иш кунини асосий Яқин Шарқдаги можароларни тинч

ЯНА БИР ГУРУХ ТУГАТИЛДИ

РАБОТ. Бир неча кун аввал жаҳоннинг бир қанча оммавий ахборот воситалари муқаддас рамазон ойини бошланиши билан

СУРАТДА: Сеулдаги Корей ташқи савдо маркази.

